

מפעל ההלכה לילדי ישראל לזכות מרן הרב מרדכי אליהו זצ"ל
 דף ניהוח לשבת הגיע... מרגישים שהשבת קרובה!
 "כל השוֹמֵר הַלְכוֹת - מוֹבָטָח לוֹ..."

פעילות חינוכית חברתית וערכית

מסכת אבות

[בתחילת הלימוד אומרים:]

כָּל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא,

שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה ס כא) וְעַמּוּד כָּלֶם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אַרְץ נֶצֶר מִטְעֵי מַעֲשֵׂה יָדֵי לַהֲתַפְאָר:

משנה מסכת אבות פרק א

(א) מִשֶּׁה קִבַּל תּוֹרָה מִסִּינִי, וּמִסְרָהּ לִיהוֹשֻׁעַ, וִיהוֹשֻׁעַ לְזִקְנִים, וְזִקְנִים לְנְבִיאִים, וְנְבִיאִים מִסְרֻהָ לְאַנְשֵׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה. הֵם אָמְרוּ שְׁלֹשָׁה דְבָרִים, הֵווּ מְתוּנִים בְּדִין, וְהַעֲמִידוּ תַלְמִידִים הַרְבֵּה, וַעֲשׂוּ סִגָּ לַתּוֹרָה: (ב) שְׁמַעוֹן הַצַּדִּיק הָיָה מְשִׁירֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה. הוּא הָיָה אוֹמֵר, עַל שְׁלֹשָׁה דְבָרִים הָעוֹלָם עוֹמֵד, עַל הַתּוֹרָה וְעַל הַעֲבוּדָה וְעַל גְּמִילוּת חֲסָדִים: (ג) אֲנִטִּיגְנוֹס אִישׁ סוֹכּוֹ קִבַּל מִשְׁמַעוֹן הַצַּדִּיק. הוּא הָיָה אוֹמֵר, אַל תְּהִי כַעֲבָדִים הַמְשַׁמְשִׁין אֶת הָרַב עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרֶס, אֲלֵא הֵווּ כַעֲבָדִים הַמְשַׁמְשִׁין אֶת הָרַב שְׂלֵא עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרֶס, וַיְהִי מוֹרָא שְׁמַיִם עֲלֵיכֶם: (ד) יוֹסִי בֶן יוֹעֶזֶר אִישׁ צַרְדָּה וַיֹּסִי בֶן יוֹחָנָן אִישׁ יְרוּשָׁלַיִם קִבְּלוּ מֵהֶם. יוֹסִי בֶן יוֹעֶזֶר אִישׁ צַרְדָּה אוֹמֵר, יְהִי בֵיתְךָ בֵּית וְעַד לְחַכְמַיִם, וְהוּי מֵתֵאָבֵק בַּעֲפֹר רַגְלֵיהֶם, וְהוּי שׁוֹתֵה בְצִמָּא אֶת דְּבָרֵיהֶם: (ה) יוֹסִי בֶן יוֹחָנָן אִישׁ יְרוּשָׁלַיִם אוֹמֵר, יְהִי בֵיתְךָ פְּתוּחַ לְרוּחָה, וְיִהְיֶי עֲנִיִּים בְּנֵי בֵיתְךָ, וְאַל תִּרְבֶּה שִׂיחָה עִם הָאִשָּׁה. בְּאִשְׁתּוֹ אָמְרוּ, קַל וְחָמֵר בְּאִשְׁתׁ חֲבֵרוֹ. מִכָּאֵן אָמְרוּ חַכְמַיִם, כָּל זְמַן שֶׁאָדָם מְרַבֵּה שִׂיחָה עִם הָאִשָּׁה, גּוֹרֵם רָעָה לְעַצְמוֹ, וּבוֹטֵל מִדְּבָרֵי תּוֹרָה, וְסוֹפּוֹ יוֹרֵשׁ גִּיהֶנֶם: (ו) יְהוֹשֻׁעַ בֶּן פְּרַחְיָה וְנִתְאִי הָאֲרָבֵלִי קִבְּלוּ מֵהֶם. יְהוֹשֻׁעַ בֶּן פְּרַחְיָה אוֹמֵר, עֲשֵׂה לָךְ רַב, וּקְנֵה לָךְ חֲבֵר, וְהוּי דָן אֶת כָּל הָאָדָם לְכַף זְכוּת: (ז) נִתְאִי הָאֲרָבֵלִי אוֹמֵר, הִרְחַק מִשְׁכּוֹ רַע, וְאַל תִּתְחַבֵּר לְרָשָׁע, וְאַל תִּתְנַאֵשׁ מִן הַפְּרַעֲנוֹת: (ח) יְהוּדָה בֶּן טַבָּאי וְשְׁמַעוֹן בֶּן שְׁטַח קִבְּלוּ מֵהֶם. יְהוּדָה בֶּן טַבָּאי אוֹמֵר, אַל תַּעֲשֵׂ עֲצָמְךָ כְּעוֹרֵכֵי הַדִּינִין. וְכִשְׂיָהוּ בְּעַלֵּי דִינֵינוּ עוֹמְדִים לְפָנֶיךָ, יְהִי בְּעֵינֶיךָ

כְּרָשָׁעִים. וְכִשְׁנַפְטָרִים מִלְּפָנֶיךָ, יְהִי בְּעֵינֶיךָ כְּזָפָאִין, כְּשֶׁקִּבְּלוּ עֲלֵיהֶם אֶת הַדִּין: (ט) שְׁמַעוֹן בֶּן שְׁטַח אוֹמֵר, הוּי מְרַבֵּה לְחַקוֹר אֶת הַעֲדִים, וְהוּי זְהִיר בְּדַבְרֶיךָ, שְׁמַא מֵתוֹכֶם יִלְמְדוּ לְשָׁקֵר: (י) שְׁמַעְיָה וְאַבְטַלְיוֹן קִבְּלוּ מֵהֶם. שְׁמַעְיָה אוֹמֵר, אֲהוּב אֶת הַמְּלָאכָה, וְשִׁנְאָ אֶת הַרְבֵּנוּת, וְאַל תִּתְנוּדַע לְרִשׁוֹת: (יא) אַבְטַלְיוֹן אוֹמֵר, חַכְמַיִם, הִזְהָרוּ בְּדַבְרֵיכֶם, שְׁמַא תַּחֲבוּבוּ חוֹבַת גְּלוּת וְתִגְלוּ לְמָקוֹם מִיַּם הָרַעִים, וַיִּשְׁתּוּ הַתַּלְמִידִים הַבָּאִים אַחֲרֵיכֶם וַיָּמוּתוּ, וְנִמְצָא שֵׁם שְׁמַיִם מֵתַחֲלָל: (יב) הַלֵּל וְשִׁמְאִי קִבְּלוּ מֵהֶם. הַלֵּל אוֹמֵר, הוּי מֵתַלְמִידֵי שֶׁל אַהֲרֹן, אוֹהֵב שְׁלוֹם וְרוֹדֵף שְׁלוֹם, אוֹהֵב אֶת הַבְּרִיּוֹת וּמְקַרְבֵּן לַתּוֹרָה: (יג) הוּא הָיָה אוֹמֵר, נִגַּד שְׁמַא, אֲבָד שְׁמָה. וְדָלָא מוֹסִיף, יְסִיף. וְדָלָא יִלְיִף, קִטְלָא חֲבִיב. וְדָאשְׁתַּמֵּשׁ בְּתַנְגָּא, חֲלָף: (יד) הוּא הָיָה אוֹמֵר, אִם אֵין אֲנִי לִי, מִי לִי. וְכִשְׂאֲנִי לְעַצְמִי, מָה אֲנִי. וְאִם לֹא עֲכָשִׁיו, אֵימַתִּי: (טו) שְׁמַאִי אוֹמֵר, עֲשֵׂה תוֹרַתְךָ קִבַּע. אָמור מַעֲט וַעֲשֵׂה הַרְבֵּה, וְהוּי מְקַבֵּל אֶת כָּל הָאָדָם בְּסַבָּר פְּנִים יְפוֹת: (טז) רַבִּן גְּמַלְיָאֵל הָיָה אוֹמֵר, עֲשֵׂה לָךְ רַב, וְהַסְתַּלַּק מִן הַסֶּפֶק, וְאַל תִּרְבֶּה לְעַשֵּׂר אֲמָדוֹת: (יז) שְׁמַעוֹן בֶּנּוּ אוֹמֵר, כָּל יָמֵי גְדֻלַּתִּי בֵּין חַכְמַיִם, וְלֹא מִצָּאִיתִי לְגוֹף טוֹב אֲלֵא שְׁתִּיקָה. וְלֹא הִמְדַּרְשׁ הוּא הָעֵקֶר, אֲלֵא הַמַּעֲשֵׂה. וְכָל הַמְּרַבֵּה דְבָרִים, מִבֵּיא חֲטָא (יח) רַבִּן שְׁמַעוֹן בֶּן גְּמַלְיָאֵל אוֹמֵר, עַל שְׁלֹשָׁה דְבָרִים הָעוֹלָם עוֹמֵד, עַל הַדִּין וְעַל הָאֲמָת וְעַל הַשְּׁלוֹם, שֶׁנֶּאֱמַר (זכריה ח) אֲמָת וּמִשְׁפָּט שְׁלוֹם שֶׁפָּטוּ בְּשַׁעֲרֵיכֶם:

משנה מסכת אבות פרק ב'

(א) רַבִּי אוֹמֵר, אִיזוּהִי דֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל שֶׁיְבֹרֵךְ לוֹ הָאָדָם, כָּל שֶׁהִיא תַפְאָרַת לְעוֹשֵׂיהָ וְתַפְאָרַת לוֹ מִן הָאָדָם. וְהוּי זְהִיר

בְּמַצְוָה קְלָה כְּבַחְמוּרָה, שְׂאִין אַתָּה יוֹדַע מִתּוֹן שְׂכָרְךָ שֶׁל מַצּוֹת. וְהוּי מַחְשֵׁב הַפְּסָד מַצְוָה כְּנֶגֶד שְׂכָרָהּ, וּשְׂכָר עֲבָרָה

פעילות חינוכית חברתית וערכית

מסכת אבות

אליעזר בן הרקנוס, בור סוד שאינו מאבד טפה. רבי יהושע בן חנניה, אשרי יולדתו. רבי יוסי הכהן, חסיד. רבי שמעון בן נתנאל, ירא חטא. ורבי אלעזר בן ערז, מענו המתגבר. הוא היה אומר, אם יהיו כל חכמי ישראל בכף מאזנים, ואליעזר בן הרקנוס בכף שניה, מכריע את כלם. אבא שאול אומר משמו, אם יהיו כל חכמי ישראל בכף מאזנים ורבי אלעזר בן הרקנוס אף עמהם, ורבי אלעזר בן ערז בכף שניה, מכריע את כלם: (ט) אמר להם, צאו וראו איזוהי דרך ישרה שיבדק בה האדם. רבי אלעזר אומר, עין טובה. רבי יהושע אומר, חבר טוב. רבי אומר, שכן טוב. רבי שמעון אומר, הרואה את הנולד. רבי אלעזר אומר, לב טוב. אמר להם, רואה אני את דברי אלעזר בן ערז מדבריכם, שבכלל דבריו דבריכם. אמר להם צאו וראו איזוהי דרך רעה שיתרחק ממנה האדם. רבי אלעזר אומר, עין רעה. רבי יהושע אומר, חבר רע. רבי יוסי אומר, שכן רע. רבי שמעון אומר, הלוח ואינו משלם. אחד הלוח מן האדם, כלוח מן המקום ברוח הוא, שנאמר (תהלים לו) לוח רשע ולא ישלם, וצדיק חונן ונותן. רבי אלעזר אומר, לב רע. אמר להם, רואה אני את דברי אלעזר בן ערז מדבריכם, שבכלל דבריו דבריכם: (י) הם אמרו שלשה (שלשה) דברים. רבי אלעזר אומר, יהי כבוד חברך חביב עליך כשליך, ואל תהי נוח לכעוס. ושוב יום אחד לפני מיתתו. והוי מתחמם כנגד אורן של חכמים, והוי זהיר בגחלתו שלא תכנה, שנשיכתו נשיכת שועל, ועקיצתו עקיצת עקרב, ולחישתו לחישת שרף, וכל דבריהם כגחלי אש: (יא) רבי יהושע אומר, עין הרע, ויצר הרע, ושנאת הבריות, מוציאין את האדם מן העולם: (יב) רבי יוסי אומר, יהי ממון חברך חביב עליך כשליך. והתקן עצמו לקמוד תורה, שאינה ירשה לך. וכל מעשיך יהיו לשם שמים: (יג) רבי שמעון אומר, הוי זהיר בקריאת שמע (ובתפלה). וכשאתה מתפלל, אל תעש תפלתך קבע, אלא רחמים ותחנונים לפני המקום ברוח הוא, שנאמר (יואל ב) כי חנון ורחום הוא ארך אפים ורב

כנגד הפסדה. והסתכל בשלשה דברים ואי אתה בא לידי עברה, דע מה למעלה ממך, עין רואה ואזן שומעת, וכל מעשיך בספר נכתבין: (ב) רבן גמליאל בנו של רבי יהודה הנשיא אומר, יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ, שיגיעת שניהם משפחת עון. וכל תורה שאין עמה מלאכה, סופה בטלה וגוררת עון. וכל העמלים עם הצבור, יהיו עמלים עמהם לשם שמים, שזכות אבותם מסייעתו וצדקתם עומדת לעד. ואתם, מעלה אני עליכם שכר הרבה פאלו עשיתם: (ג) הוי זהירין ברשות, שאין מקרבין לו לאדם אלא לצורך עצמן. נראין פאוהבין בשעת הנאתו. ואין עומדין לו לאדם בשעת דחקו: (ד) הוא היה אומר, עשה רצונו כרצונך, כדי שיעשה רצונך כרצונו. בטל רצונך מפני רצונו, כדי שיבטל רצון אחרים מפני רצונך. הלל אומר, אל תפרוש מן הצבור, ואל תאמן בעצמך עד יום מותך, ואל תדין את חברך עד שתגיע למקומו, ואל תאמר דבר שאי אפשר לשמוע שסופו להשמע. ואל תאמר לכשאפנה אשנה, שפא לא תפנה: (ה) הוא היה אומר, אין בור ירא חטא, ולא עם הארץ חסיד, ולא הבישו למד, ולא הקפדן מלמד, ולא כל המרבה בסחורה מחכים. ובמקום שאין אנשים, השתדל להיות איש: (ו) אף הוא ראה גלגלת אחת שצפה על פני המים. אמר (לה), על דאטפת, אטפוד. וסוף מטפיד: (ז) הוא היה אומר, מרבה בשר מרבה רמה. מרבה נכסים, מרבה דאגה. מרבה נשים, מרבה כשפים. מרבה שפחות, מרבה זמה. מרבה עבדים, מרבה גזל. מרבה תורה, מרבה חיים. מרבה ישיבה, מרבה חכמה. מרבה עצה, מרבה תבונה. מרבה צדקה, מרבה שלום. קנה שם טוב, קנה לעצמו. קנה לו דברי תורה, קנה לו חיי העולם הבא: (ח) רבן יוחנן בן זכאי קבל מהלל ומשמאי. הוא היה אומר, אם למדת תורה הרבה, אל תחזיק טובה לעצמך, כי לך נוצרת. חמשה תלמידים היו לו לרבן יוחנן בן זכאי, ואלו הן, רבי אלעזר בן הרקנוס, ורבי יהושע בן חנניה, ורבי יוסי הכהן, ורבי שמעון בן נתנאל, ורבי אלעזר בן ערז. הוא היה מונה שבחן. רבי

מפעל ההלכה לילדי ישראל לזכות מרן הרב מרדכי אליהו זצ"ל
 דף ניהוח לשבת הגיע... מרגישים שהשבת קרובה!
 "כל השוֹמֵר הַלְכוֹת - מוֹבָטָח לוֹ..."

פעילות חינוכית חברתית וערכית

מסכת אבות

הרבה, ובעל הבית דוחק: (טז) הוא היה אומר, לא עליך המלאכה לגמור, ולא אתה בן חורין לבטל ממנה. אם למדת תורה הרבה, נותנים לך שכר הרבה. ונאמן הוא בעל מלאכתך שישלם לך שכר פעלתך. ודע, מתן שכרו של צדיקים לעתיד לבוא:

נותנין עליו על מלכות ועל דרך ארץ: (ו) רבי חלפתא בן דוסא איש כפר חנניה אומר, עשרה שיושבין ועוסקין בתורה, שכניה שרוייה ביניהם, שנאמר (תהלים פב), אלהים נצב בעדנת אל. ומנין אפלו חמשה, שנאמר (עמוס ט), ואגדתו על ארץ יסדה. ומנין אפלו שלשה, שנאמר (תהלים פב), בקרב אלהים ישפט. ומנין אפלו שנים, שנאמר (מלאכי ג), אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וישמע וגו'. ומנין אפלו אחד, שנאמר (שמות כ), בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתך: (ז) רבי אלעזר איש ברתותא אומר, תן לו משלו, שאתה ושלך שלו. וכן בדרך הוא אומר (דברי הימים א כט) כי ממה הכל ומידך נתנו לך. רבי שמעון אומר, המהלך בדרך ושונה ומפסיק ממשנתו ואומר, מה נאה אילן זה ומה נאה ניר זה, מעלה עליו הכתוב כאלו מתחייב בנפשו: (ח) רבי דוסתאי ברבי ינאי משום רבי מאיר אומר, כל השוכח דבר אחד ממשנתו, מעלה עליו הכתוב כאלו מתחייב בנפשו, שנאמר (דברים ד), רק השמר לך ושמר נפשך מאד פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך. וכל אפלו תקפה עליו משנתו, תלמוד לומר (שם) ופן יסורו מלבבך כל ימי חייך, הא אינו מתחייב בנפשו עד שישב ויסיר מלבו: (ט) רבי חנינא בן דוסא אומר, כל שיראת חטאו קודמת לחכמתו, חכמתו מתקיימת. וכל שחכמתו קודמת ליראת חטאו, אין חכמתו מתקיימת. הוא היה אומר, כל שמעשיו מרבין מחכמתו, חכמתו מתקיימת. וכל שחכמתו מרבה ממעשיו, אין חכמתו מתקיימת: (י) הוא היה אומר, כל שרוח הבריות נוחה הימנו, רוח המקום נוחה הימנו. וכל שאין רוח הבריות נוחה הימנו, אין רוח המקום נוחה

חסד ונחם על הרעה. ואל תהי רשע בפני עצמך: (יד) רבי אלעזר אומר, הוי שקוד ללמוד תורה, (ודע) מה שתשיב לאפיקורוס. ודע לפני מי אתה עמל. ונאמן הוא בעל מלאכתך שישלם לך שכר פעלתך: (טו) רבי טרפון אומר, היום קצר והמלאכה מרבה, והפועלים עצלים, והשכר

משנה מסכת אבות פרק ג'

(א) עקבא בן מהללאל אומר, הסתפל בשלשה דברים ואין אתה בא לידי עברה. דע, מאין באת, ולאן אתה הולך, ולפני מי אתה עתיד לתן דין וחשבון. מאין באת, מטפה סרוחה, ולאן אתה הולך, למקום עפר רמה ותולעה. ולפני מי אתה עתיד לתן דין וחשבון, לפני מלך המלכים הקדוש ברוך הוא: (ב) רבי חנינא סגן הכהנים אומר, הוי מתפלל בשלומה של מלכות, שאלמלא מוראה, איש את רעהו חיים בלעו. רבי חנניא בן תרדיון אומר, שנים שיושבין ואין ביניהן דברי תורה, הרי זה מושב לצים, שנאמר (תהלים א), ובמושב לצים לא ישב. אבל שנים שיושבין ויש ביניהם דברי תורה, שכניה שרוייה ביניהם, שנאמר (מלאכי ג), אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וישמע ויכתב ספר זכרון לפניו ליראי ה' ולחשבי שמו. אין לי אלא שנים. מנין שאפלו אחד שיושב ועוסק בתורה, שהקדוש ברוך הוא קובע לו שכר, שנאמר (איכה ג), ישב בדרך וידם כי נטל עליו: (ג) רבי שמעון אומר, שלשה שאכלו על שלחן אחד ולא אמרו עליו דברי תורה, כאלו אכלו מזבחי מתים, שנאמר (ישעיה כח), כי כל שלחנות מלאו קיא צאה בלי מקום. אבל שלשה שאכלו על שלחן אחד ואמרו עליו דברי תורה, כאלו אכלו משלחנו של מקום ברוך הוא, שנאמר (יחזקאל מא), ונדבר אלי זה השלחן אשר לפני ה': (ד) רבי חנינא בן חכינאי אומר, הנעור בלילה והמהלך בדרך יחידי והמפנה לבו לבטלה, הרי זה מתחייב בנפשו: (ה) רבי נחוניא בן הקנה אומר, כל המקבל עליו על תורה, מעבירין ממנו על מלכות ועל דרך ארץ. וכל הפורק ממנו על תורה, נותנין עליו על מלכות ועל דרך ארץ. וכל הפורק ממנו על תורה,

ת"ס
וְאֶהְבֶּתָּ
 מפעל ההלכה לילדי ישראל לזכות מן הרב מרדכי אליהו זצ"ל
 דף נתיחה לשבת הגיע... מרגישים שהשבת קרובה!
 "כל השוֹמֵר הַלְכוֹת - מוֹבָטָח לוֹ..."

פעילות חינוכית חברתית וערכית

מסכת אבות

הכל נתון בערבון, ומצודה פרוסה על כל החיים. החנות פתוחה, והחנוני מקיף, והפנקס פתוח, והיד כותבת, וכל הרוצה ללוות גבול וילנה, והגבאים מחזירים תדיר בכל יום, ונפרעין מן האדם מדעתו ושלא מדעתו, ויש להם על מה שיסמוכו, והדין דין אמת, והכל מתקן לסעודה: (יא) רבי אלעזר בן עזריה אומר, אם אין תורה, אין דרך ארץ. אם אין דרך ארץ, אין תורה. אם אין חכמה, אין יראה. אם אין יראה, אין חכמה. אם אין בינה, אין דעת. אם אין דעת, אין בינה. אם אין קמת, אין תורה. אם אין תורה, אין קמת. הוא היה אומר, כל שחכמתו מרבה ממעשיו, למה הוא דומה, לאילן שענפיו מרבין ושרשיו מעטין, והרוח באה ועוקרתו והופכתו על פניו, שנאמר (ירמיה יז), והיה כערער בערבה ולא יראה כי גבול טוב ושכן חררים במדבר ארץ מלחה ולא תשב. אבל כל שמעשיו מרבין מחכמתו, למה הוא דומה, לאילן שענפיו מעטין ושרשיו מרבין, שאפלו כל הרוחות שבעולם באות ונושבות בו אין מזיזין אותו ממקומו, שנאמר (שם), והיה כעץ שתול על מים ועל יובל ישלח שרשיו ולא יראה כי גבול חס, והיה עלהו רענן, ובשנת בצרת לא ידאג, ולא ימיש מעשות פרי: (יח) רבי אלעזר בן חסמא אומר, קנין ופתחי נדה, הן הן גופי הלכות. תקופות וגמטריאות, פרפראות לחכמה:

הימנו. רבי דוסא בן הרפינס אומר, שנה של שחרית, ויין של צהרים, ושיחת הילדים, ושיבת בתי כנסיות של עמי הארץ, מוציאו את האדם מן העולם: (יא) רבי אלעזר המודעי אומר, המחלל את הקדשים, והמבזה את המועדות, והמלבין פני חברו ברבים, והמפר בריתו של אברהם אבינו עליו השלום, והמגלה פנים בתורה שלא כהלכה, אף על פי שיש בידו תורה ומעשים טובים, אין לו חלק לעולם הבא: (יב) רבי ישמעאל אומר, הוי קל לראש ונוח לתשחרת, והוי מקבל את כל האדם בשמחה: (יג) רבי עקיבא אומר, שחוק וקלות ראש, מרגילין לערוה. מסורת, סג לתורה. מעשרות, סג לעשר. נדרים, סג לפרישות. סג לחכמה, שתיקה: (יד) הוא היה אומר, חביב אדם שנברא בצלם. חבה יתרה נודעת לו שנברא בצלם, שנאמר (בראשית ט), כי בצלם אלהים עשה את האדם. חביבין ישראל שנקראו בניים למקום. חבה יתרה נודעת להם שנקראו בניים למקום, שנאמר (דברים יד), בניים אתם לה' אלהיכם. חביבין ישראל, שנתן להם כלי חמדה. חבה יתרה נודעת להם שנתן להם כלי חמדה שבו נברא העולם, שנאמר (משלי ד), כי לקח טוב נתתי לכם, תורתי אל תעזבו: (טו) הכל צפוי, והרשות נתונה, ובטוב העולם נדון. והכל לפי רב המעשה: (טז) הוא היה אומר,

משנה מסכת אבות פרק ד

עברה, עברה: (ג) הוא היה אומר, אל תהי בז לכל אדם, ואל תהי מפליג לכל דבר, שאין לך אדם שאין לו שעה ואין לך דבר שאין לו מקום: (ד) רבי לויטס איש יבנה אומר, מאד מאד הוי שפל רוח, שתקות אנוש רמה. רבי יוחנן בן ברוקא אומר, כל המחלל שם שמים בסתר, נפרעין ממנו בגלוי. אחד שוגג ואחד מזיד בחלול השם: (ה) רבי ישמעאל (בנו) אומר, הלומד תורה על מנת ללמד, מספיקין בידו ללמוד וללמד. והלומד על מנת לעשות, מספיקין בידו ללמוד וללמד לשמור ולעשות. רבי צדוק אומר, אל תעשם עטרה להתגדל בהם, ולא קרדם לחפור

(א) בן זומא אומר, איזהו חכם, הלומד מכל אדם, שנאמר (תהלים קיט), מפל מלמדי השפלתני כי עדותיך שיתח לי. איזהו גבור, הכובש את יצרו, שנאמר (משלי טז), טוב ארץ אפים מגבור ומשל ברוחו מלכד עיר. איזהו עשיר השמח בחלקו, שנאמר (תהלים קכח), יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך. אשריך, בעולם הזה. וטוב לך, לעולם הבא. איזהו מכבד, המכבד את הבריות, שנאמר (שמואל א ב), כי מכבדי אכבד ובזי יקלו: (ב) בן עזאי אומר, הוי רץ למצוה קלה (כבחמורה), ובורח מן העברה. שמצוה גוררת מצוה, ועברה גוררת עברה. ששכר מצוה, מצוה. ושכר

מפעל ההלכה לילדי ישראל לזכות מרן הרב מרדכי אליהו זצ"ל
 דף נתיחוח לשבת הגיע... מרגישים שהשבת קרובה!
 "כל השוֹמֵר הַלְכוֹת - מוֹבָטָח לוֹ..."

פעילות חינוכית חברתית וערכית

מסכת אבות

העולם הזה דומה לפרוודור בפני העולם הבא. התקן עצמך בפרוודור, כדי שתפנס לטרקלין: (יא) הוא היה אומר, יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה, מפל חיי העולם הבא. ויפה שעה אחת של קורת רוח בעולם הבא, מפל חיי העולם הזה: (יב) רבי שמעון בן אלקעזר אומר, אל תרצה את חברך בשעת כעסו, ואל תנחמנו בשעה שמתו מטל לפניו, ואל תשאל לו בשעת נדרו, ואל תשתדל לראותו בשעת קלקלתו: (יג) שמואל הקטן אומר, (משלי כד) בנפל אויבך אל תשמה ובכשלו אל יגל לבך, פן יראה יי ורע בעיניו והשיב מעליו אפו: (יד) אלישע בן אבויה אומר, הלומד ילד למה הוא דומה, לדין כתובה על ניר חדש. והלומד זקן למה הוא דומה, לדין כתובה על ניר מחוק. רבי יוסי בר יהודה איש כפר הבבלי אומר, הלומד מן הקטנים למה הוא דומה, לאוכל ענבים קהות ושותה יין מגתו. והלומד מן הזקנים למה הוא דומה, לאוכל ענבים בשולות ושותה יין ישן. רבי אומר, אל תסתכל בקנקן, אלא במה שיש בו. יש קנקן חדש מלא ישן, וישן שאפלו חדש אין בו: (טו) רבי אלעזר הקפר אומר, הקנאה והתאווה והכבוד מוציאים את האדם מן העולם: (טז) הוא היה אומר, הילודים למות, והמתים להחיות, והחיים לדון. לידע להודיע ולהודע שהוא אל, הוא היוצר, הוא הבורא, הוא המבין, הוא הדן, הוא עד, הוא בעל דין, והוא עתיד לדון. ברוך הוא, שאין לפניו לא עולה ולא שכהה ולא משוא פנים ולא מקח שוחד, שהכל שלו. ודע שהכל לפי החשבון. ואל יבטיחך יצרך שהשואל בית מנוס לך, שעל כרחך אתה נוצר, (ועל כרחך אתה נולד), ועל כרחך אתה חי, ועל כרחך אתה מת, ועל כרחך אתה עתיד לתן דין וחשבון לפני מלך המלכים הקדוש ברוך הוא:

בהם. וכך היה הלל אומר, ודאשתמש בתגא, חלף. הא למדת, כל הנהנה מדברי תורה, נוטל חזיו מן העולם: (יז) רבי יוסי אומר, כל המכבד את התורה, גופו מכבד על הבריות. וכל המחלל את התורה, גופו מחלל על הבריות: (יח) רבי ישמעאל בנו אומר, החושף עצמו מן הדין, פורק ממנו איבה וגזל ושבועת שוא. והגס לבו בהוראה, שוטה רשע וגס רוח: (יט) הוא היה אומר, אל תהי דן יחידי, שאין דן יחידי אלא אחד. ואל תאמר קבלו דעתי, שהן רשאים ולא אתה: (כ) רבי יונתן אומר, כל המקים את התורה מעני, סופו לקימה מעשר. וכל המבטל את התורה מעשר, סופו לבטלה מעני: (כא) רבי מאיר אומר, הוי ממעט בעסק, ועסוק בתורה. והוי שפל רוח בפני כל אדם. ואם בטלת מן התורה, יש לך בטלים הרבה כנגדך. ואם עמלת בתורה, יש לך שְׂכָר הרבה לתן לך: (כב) רבי אלעזר בן יעקב אומר, העושה מצוה אחת, קונה לו פרקליט אחד. והעובר עברה אחת, קונה לו קטיגור אחד. תשובה ומעשים טובים, כתריס בפני הפרענות. רבי יוחנן הסנדלר אומר, כל כנסיה שהיא לשם שמים, סופה להתקים. ושאינה לשם שמים, אין סופה להתקים: (כג) רבי אלעזר בן שמוע אומר, יהי כבוד תלמידך חביב עליך כשליך, וכבוד חברך כמורא רבך, ומורא רבך כמורא שמים: (כד) רבי יהודה אומר, הוי זהיר בתלמוד, ששגגת תלמוד עולה זדון. רבי שמעון אומר, שלשה כתרים הם, כתר תורה וכתר כהנה וכתר מלכות, וכתר שם טוב עולה על גביהן: (כה) רבי נהוראי אומר, הוי גולה למקום תורה ואל תאמר שהיא תבוא אחרך, שחברך יקדמוה בידך. ואל יבנתך אל תשען: (כו) רבי ינאי אומר, אין בדינו לא משלות הרשעים ואף לא מיסורי הצדיקים. רבי מתיא בן חרש אומר, הוי מקדים בשלום כל אדם. והוי זנב לאריות, ואל תהי ראש לשועלים: (כז) רבי יעקב אומר,

משנה מסכת אבות פרק ה

פעילות חינוכית חברתית וערכית

מסכת אבות

ומודה על האמת. וחלופיהו בגלם: (ח) שבעה מיני פְּרַעְנִיּוֹת באין לעולם על שבעה גופי עברה. מקצתו מעשריו ומקצתו אינו מעשריו, רעב של בצרת באה, מקצתו רעבים ומקצתו שבעים. נמרו שלא לעשר, רעב של מהומה ושל בצרת באה. ושל לא לטול את החלה, רעב של כְּלִיָּה באה. דָּבָר בא לעולם על מיתות האמורות בתורה שלא נמסרו לבית דין, ועל פרות שביעית. חרב באה לעולם על ענוי הדין, ועל עוות הדין, ועל המורים בתורה שלא כהלכה: (ט) חיה רעה באה לעולם על שביעת שוא, ועל חלול השם. גלות באה לעולם על עובדי עבודה זרה, ועל גלוי עריות, ועל שפיכות דמים, ועל השמטת הארץ. בארבעה פרקים הדבר מתרבה. ברביעית, ובשביעית ובמוצאי שביעית ובמוצאי החג שבכל שנה ושנה. ברביעית, מפני מעשר עני שבשלישית. בשביעית, מפני מעשר עני שבששית. ובמוצאי שביעית, מפני פרות שביעית. ובמוצאי החג שבכל שנה ושנה, מפני גזל מתנות עניים: (י) ארבע מדות באדם. האומר שלי שלי ושלך שלי, זו מדה בינונית. ויש אומרים, זו מדת סדום. שלי שלי ושלך שלי, עם הארץ. שלי שלי ושלך שלי, חסיד. שלי שלי ושלך שלי, רשע: (יא) ארבע מדות בדעות. נוח לבעוס ונוח לרצות, יצא שכרו בהפסדו, קשה לבעוס וקשה לרצות, יצא הפסדו בשכרו קשה לבעוס ונוח לרצות חסיד. נוח לבעוס וקשה לרצות רשע: (יב) ארבע מדות בתלמידים. מהר לשמוע ומהר לאבד, יצא שכרו בהפסדו. קשה לשמוע וקשה לאבד, יצא הפסדו בשכרו. מהר לשמוע וקשה לאבד, חכם. קשה לשמוע ומהר לאבד, זה חלק רע: (יג) ארבע מדות בנותני צדקה. הרוצה שיתן ולא יתנו אחרים, עינו רעה בשל אחרים. יתנו אחרים והוא לא יתן, עינו רעה בשלו. יתן ויתנו אחרים, חסיד. לא יתן ולא יתנו אחרים, רשע: (יד) ארבע מדות בהולכי לבית המדרש. הולך ואינו עושה, שכר הליכה בידו. עושה ואינו הולך, שכר מעשה בידו. הולך ועושה, חסיד. לא הולך ולא עושה, רשע: (טו) ארבע מדות ביושבים לפני

(א) בעשרה מאמרות נברא העולם. ומה תלמוד לומר, והלא במאמר אחד יכול להבראות, אלא להפרע מן הרשעים שמאבדין את העולם שנברא בעשרה מאמרות, ולתן שכר טוב לצדיקים שמקיימו את העולם שנברא בעשרה מאמרות: (ב) עשרה דורות מאדם ועד נח, להודיע כמה ארך אפים לפניו, שכל הדורות היו מכעיסין ובאין עד שהביא עליהם את מי המבול. עשרה דורות מנח ועד אברהם, להודיע כמה ארך אפים לפניו, שכל הדורות היו מכעיסין ובאין, עד שבא אברהם וקבל (עליו) שכר כלם: (ג) עשרה נסיונות נתנסה אברהם אבינו עליו השלום ועמד בכלם, להודיע כמה חבתו של אברהם אבינו עליו השלום: (ד) עשרה נסים נעשו לאבותינו במצרים ועשרה על הים. (עשר מכות הביא הקדוש ברוך הוא על המצרים במצרים ועשר על הים). עשרה נסיונות נסו אבותינו את המקום ברוך הוא במדבר, שנאמר (במדבר יד), וינסו אתי זה עשר פעמים ולא שמעו בקולי: (ה) עשרה נסים נעשו לאבותינו בבית המקדש. לא הפילה אשה מריח בשר הקדש, ולא הסריח בשר הקדש מעולם, ולא נראה זבוב בבית המטבחיים, ולא ארע קרי לכהן גדול ביום הכפורים, ולא כבו גשמים אש של עצי המערכה, ולא נצחה הרוח את עמוד העשן, ולא נמצא פסול בעמר ובשתי הלחם ובלחם הפנים, עומדים צנופים ומשתחוים ורוחים, ולא הזיק נחש ועקרב בירושלים מעולם, ולא אמר אדם לחברו צר לי המקום שאליו בירושלים: (ו) עשרה דברים נבראו בערב שבת בין השמשות, ואלו הן, פי הארץ, ופי הבאר, ופי האתון, והקשת, והמון, והמטה, והשמיר, והכתב, והמכתב, והלוחות. ויש אומרים, אף המזיקין, וקבורתו של משה, ואילו של אברהם אבינו. ויש אומרים, אף צבת בצבת עשויה: (ז) שבעה דברים בגלם ושבעה בחכם. חכם אינו מדבר בפני מי שהוא גדול ממנו בחכמה ובמנון, ואינו נכנס לתוך דברי חברו, ואינו נבהל להשיב, שואל כענין ומשיב כהלכה, ואומר על ראשון ראשון ועל אחרון אחרון, ועל מה שלא שמע, אומר לא שמעתי,

ת"ס
וְאֶהְבֶּתָּ
 מפעל ההלכה לילדי ישראל לזכות מרן הרב מרדכי אליהו זצ"ל
 דף ניהוח לשבת הגיע... מרגישים שהשבת קרובה!
 "כל השוֹנֵה הַלְכוּת - מוֹבָטָח לוֹ..."

פעילות חינוכית חברתית וערכית

מסכת אבות

גבוהה, ונפש רחבה, מתלמידיו של בלעם הרשע. מה בין תלמידיו של אברהם אבינו לתלמידיו של בלעם הרשע. תלמידיו של אברהם אבינו, אוכלין בעולם הזה ונוחלין בעולם הבא, שנאמר (משלי ח), להנחיל אהבי יש, ואצרותיהם אמלא. אבל תלמידיו של בלעם הרשע יורשין גיהנם ויורדין לבאר שחת, שנאמר (תהלים נח), ואתה אלהים תורידם לבאר שחת, אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם, ואני אבטח בך: (כ) והודה בן תימא אומר, הוי עז פנמר, וקל פנשר, ורץ פצבי, וגבור פארי לעשות רצון אביך שבשמים. הוא היה אומר, עז פנים לגיהנם, ובשת פנים לגן עדן. הוי רצון מלפניך ?? אלהינו שתבנה עירך במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך: (כא) הוא היה אומר, בן חמש שנים למקרא, בן עשר למשנה, בן שלש עשרה למצות, בן חמש עשרה לתלמוד, בן שמונה עשרה לחפה, בן עשרים לרדוף, בן שלשים לכח, בן ארבעים לבניה, בן חמשים לעצה, בן ששים לזקנה, בן שבעים לשיבה, בן שמונים לגבורה, בן תשעים לשוח, בן מאה פאלו מת ועבר ובטל מן העולם: (כב) בן בג בג אומר, הפך בה והפך בה, דכלא בה. ובה תחזי, וסיב ובלה בה, ומנה לא תזוע, שאין לך מדה טובה הימנה. בן הא הא אומר, לפום צערא אגרא:

חכמים. ספוג, ומשפך, משמרת, ונפה. ספוג, שהוא סופג את הכל. משפך, שמכניס בזה ומוציא בזה. משמרת, שמוציאה את הזיו וקולטת את השמרים. ונפה, שמוציאה את הקמח וקולטת את הסלת: (טז) כל אהבה שהיא תלויה בדבר, בטל דבר, בטלה אהבה. ושאונה תלויה בדבר, אינה בטלה לעולם. איזה היא אהבה התלויה בדבר, זו אהבת אמנון ותמר. ושאונה תלויה בדבר, זו אהבת דויד ויהונתן: (יז) כל מחלוקת שהיא לשם שמים, סופה להתקיים. ושאונה לשם שמים, אין סופה להתקיים. איזה היא מחלוקת שהיא לשם שמים, זו מחלוקת הלל ושמאי. ושאונה לשם שמים, זו מחלוקת קרח וכל עדתו: (יח) כל המזכה את הרבים, אין חטא בא על ידו. וכל המחטיא את הרבים, אין מספיקין בידו לעשות תשובה. משה זכה וזכה את הרבים, וזכות הרבים תלוי בו, שנאמר (דברים לו), צדקת ה' עשה ומשפטיו עם ישראל. ורבעם חטא והחטיא את הרבים, חטא הרבים תלוי בו, שנאמר (מלכים א טו), על חטאות ורבעם (בן נבט) אשר חטא ואשר החטיא את ישראל: (יט) כל מי שיגש בידו שלשה דברים הללו, מתלמידיו של אברהם אבינו. ושלשה דברים אחרים, מתלמידיו של בלעם הרשע. עין טובה, ורוח נמוכה, ונפש שפלה, מתלמידיו של אברהם אבינו. עין רעה, ורוח

משנה מסכת אבות פרק ו

ומרוממתו על כל המעשים: (ב) אומר רבי יהושע בן לוי, בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב ומכרזת ואומרת אוי להם לבריות מעלבונה של תורה שכל מי שאינו עוסק בתורה נקרא נזוף, שנאמר גזם זהב באף חזיר אשה יפה וסרת טעם, ואומר והלחת מעשה אלהים המה והמכתב מכתב אלהים הוא חרות על הלחת, אל תקרא חרות אלא חרות, שאין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתלמוד תורה, וכל מי שעוסק בתלמוד תורה הרי זה מתעלה, שנאמר וממתנה נחליאל ומנחליאל במות: (ג) הלומד מחברו פרק אחד או הלכה אחת או פסוק אחד או דבור אחד או

(א) רבי מאיר אומר כל העוסק בתורה לשמה, זוכה לדברים הרבה, ולא עוד אלא שכל העולם פלו כדאי הוא לו, נקרא רע, אהוב, אוהב את המקום, אוהב את הבריות, משמח את המקום, משמח את הבריות, ומלבשתו ענוה ויראה, ומכשרתו להיות צדיק חסיד ישר ונאמן, ומרחקתו מן החטא, ומקרבתו לידי זכות, ונהנין ממנו עצה ותושיה בינה וגבורה, שנאמר לי עצה ותושיה אני בינה לי גבורה, ונותנת לו מלכות וממשלה וחקור דין, ומגלין לו רזי תורה, ונעשה כמעין המתגבר וכנהר שאינו פוסק, והנה צנוע וארך רוח, ומוחל על עלבונו, ומגדלתו

מפעל ההלכה לילדי ישראל לזכות מרן הרב מרדכי אליהו זצ"ל
 דף נתיחה לשבת הגיע... מרגישים שהשבת קרובה!
 "כל השוֹנֵה הַלְכוֹת - מוֹבָטָה לוֹ..."

פעילות חינוכית חברתית וערכית

מסכת אבות

לבו בתלמודו, שואל ומשיב שומע ומוסיף, הלומד על מנת ללמוד והלומד על מנת לעשות, המחפיש את רבו, והמכונן את שמועתו, והאומר דבר בשם אומרו, הא למדת כל האומר דבר בשם אומרו מביא גאלה לעולם, שנאמר ותאמר אסתר למלך בשם מרדכי: (ז) גדולה תורה שהיא נותנת חיים לעשיה בעולם הזה ובעולם הבא, שנאמר כי חיים הם למוצאיהם ולכל בשרו מרפא, ואומר, רפאות תהי לשרך ושקוי לעצמותיך, ואומר, עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאשר, ואומר, כי לונת חן הם לראשך וענקים לגרגרתך, ואומר, תתן לראשך לונת חן עטרת תפארת תמגנתך, ואומר, כי בי רבו ימיה ויוסיפו לך שנות חיים, ואומר, אךך ימים בימינה בשמאולה עשר וכבוד, ואומר כי אךך ימים ושנות חיים ושלוש יוסיפו לך ואומר, דרקה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום: (ח) רבי שמעון בן יהודה משום רבי שמעון בן יוחאי אומר, הנוי והכח והעושר והכבוד והחכמה והזקנה והשיבה והבנים נאה לצדיקים ונאה לעולם, שנאמר עטרת תפארת שיבה בדרך צדקה תמצא, ואומר, עטרת זקנים בני בנים ותפארת בנים אבותם, ואומר תפארת בחורים כוחם והדר זקנים שיבה, ואומר, והפרה הלבנה ובושה החמה כי מלך הי צבאות בהר ציון ובירושלים ונגד זקניו כבוד: (ט) רבי שמעון בן מנסיא אומר, אלו שבע מדות שמנו חכמים לצדיקים, כלם נתקיימו ברבי ובבניו: (י) אמר רבי יוסי בן קסמא, פעם אחת הייתי מהלך בדרך ופגע בי אדם אחד, ונתן לי שלום, והחזרתי לו שלום, אמר לי, רבי מאיזה מקום אתה, אמרתי לו, מעיר גדולה של חכמים ושל סופרים אני, אמר לי, רבי רצונך שתדור עמנו במקומנו ואני אתן לך אלף אלפים דגרי זהב ואבנים טובות ומרגליות, אמרתי לו אם אתה נותן לי כל פסוף וזהב ואבנים טובות ומרגליות שבעולם, איני דר אלא במקום תורה, וכן פתוב בספר תהלים על ידי דוד מלך ישראל, טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף, ולא עוד, אלא שבשעת פטירתו של אדם אין מלוין לו לאדם לא

אפילו אות אחת, צריך לנהג בו כבוד, שכן מצינו בדרך מלך ישראל, שלא למד מאחיתופל אלא שני דברים בלבד, קראו רבו אלופו ומידעו, שנאמר ואתה אנוש פערפי אלופי ומידעי, והלא דברים קל וחומר, ומה דוד מלך ישראל שלא למד מאחיתופל אלא שני דברים בלבד קראו רבו אלופו ומידעו, הלומד מחברו פרק אחד או הלכה אחת או פסוק אחד או דבור אחד או אפילו אות אחת על אחת כמה וכמה שצריך לנהג בו כבוד, ואין כבוד אלא תורה, שנאמר כבוד חכמים ינחלו ותמימים ינחלו טוב, ואין טוב אלא תורה שנאמר כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזבו: (ד) כף היא דרקה של תורה, פת במלח תאכל ומים במשוה תשתה ועל הארץ תישן וחיי צער תחיה ובתורה אתה עמל אם אתה עשה כן אשריך וטוב לך אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא: (ה) אל תבקש גדלה לעצמך, ואל תחמוד כבוד, יותר מלמודך עשה, ואל תתאוה לשלחנם של שרים, ששלחנך גדול משלחנם וכתרך גדול מכתרם, ונאמן הוא בעל מלאכתך שישלם לך שכר פעלתך: (ו) גדולה תורה יותר מן הכהונה ומן המלכות, שהמלכות נקנית בשלשים מעלות, והכהונה בעשרים וארבע, והתורה נקנית בארבעים ושמונה דברים, ואלו הן, בתלמוד, בשמיעת האזן, בעריכת שפתיים, בבנינת הלב, באימה, ביראה, בענוה, בשמחה, בטרהרה, בשמוש חכמים, בדקדוק חברים, בפלפול התלמידים, בישוב, במקרא, במשנה, במעוט סחורה, במעוט דרך ארץ, במעוט תענוג, במעוט שנה, במעוט שיחה, במעוט שחוק, בארץ אפים, בלב טוב, באמונת חכמים, בקבלת היסורין, המפיר את מקומו, והשמח בחלקו, והעושה סג לדרביו, ואינו מחזיק טובה לעצמו, אהוב, אהב את המקום, אהב את הבריות, אהב את הצדקות, אהב את המישרים, אהב את התוכחות, ומתרחק מן הכבוד, ולא מגיש לבו בתלמודו, ואינו שמח בהוראה, נושא בעל עם חברו, ומקריעו לכף זכות, ומעמידו על האמת, ומעמידו על השלום, ומתישב

פעילות חינוכית חברתית וערכית

מסכת אבות

אֲשֶׁר תִּבְנוּ לִי וְאֵי זֶה מְקוֹם מְנוּחָתִי, וְאוֹמֵר, מֶה רַבּוֹ מַעֲשֵׂיךָ ה' כָּל־מַחְכְּמָה עֲשִׂיתָ מִלְּאֵה הָאָרֶץ קִנְיָנְךָ. אֲבָרְהָם מֵנִין, דְּכַתִּיב וַיִּבְרַכְהוּ וַיֹּאמֶר בְּרוּךְ אֲבָרָם לֹאֵל עֲלִיוֹן קוֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ. יִשְׂרָאֵל מֵנִין, דְּכַתִּיב, עַד יַעֲבֹר עִמָּךְ ה' עַד יַעֲבֹר עִם זֹו קִנִּיתָ, וְאוֹמֵר לְקַדוּשִׁים אֲשֶׁר בָּאָרֶץ הַמָּה וְאֲדִירִי כָּל חִפְצֵי בָּם, בֵּית הַמִּקְדָּשׁ מֵנִין, דְּכַתִּיב, מִכּוֹן לְשַׁבְּתָךְ פְּעַלְתָּ ה' מִקְדָּשׁ אֲדָנִי כוֹנְנֵנוּ יְדִיד, וְאוֹמֵר וַיִּבְיֵאֵם אֵל גְּבוּל קְדָשׁוֹ הֵר זֶה קִנְיָנָה מֵיָנוּ : (יב) כָּל מֶה שֶׁבָּרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָמוֹ, לֹא בָּרָאוּ אֵלָּא לְכַבּוּדוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר, כָּל הַנִּקְרָא בְּשֵׁמִי וְלִכְבוֹדִי בְּרֵאתִיו וְצַרְתִּיו אִף עֲשִׂיתִיו, וְאוֹמֵר ה' יִמְלֶךְ לְעֹלָם וָעַד :

כֶּסֶף וְלֹא זָהָב וְלֹא אֲבָנִים טוֹבוֹת וּמְרַגְלִיּוֹת, אֵלָּא תוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בְּלֶבֶד, שֶׁנֶּאֱמַר, בְּהִתְהַלֵּךְ תִּנְחָה אוֹתְךָ בְּשֶׁכֶבֶד תִּשְׁמֹר עֲלֶיךָ וְהִקִּיצוֹתָ הִיא תִּשְׁיַחֵד, בְּהִתְהַלֵּךְ תִּנְחָה אִתְךָ, בְּעוֹלָם הַזֶּה, בְּשֶׁכֶבֶד תִּשְׁמֹר עֲלֶיךָ, בַּקֶּבֶר, וְהִקִּיצוֹתָ הִיא תִּשְׁיַחֵד, לְעוֹלָם הַבָּא, וְאוֹמֵר, לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב נָאִם ה' צְבָאוֹת : (יא) חֲמֹשֶׁה קִנְיָנִים קִנָּה לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָמוֹ, וְאֵלּוּ הֵן, תוֹרָה קִנְיָן אֶחָד, שָׁמַיִם וָאָרֶץ קִנְיָן אֶחָד, אֲבָרְהָם קִנְיָן אֶחָד, יִשְׂרָאֵל קִנְיָן אֶחָד, בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קִנְיָן אֶחָד. תוֹרָה מֵנִין, דְּכַתִּיב, ה' קִנְיָן רֵאשִׁית דְּרַכּוֹ קָדֵם מִפְּעֻלְיוֹ מֵאֵז, שָׁמַיִם וָאָרֶץ מֵנִין דְּכַתִּיב כֹּה אָמַר ה' הַשָּׁמַיִם כֶּסֶף וְהָאָרֶץ הַדָּם רַגְלֵי אֵי זֶה בֵּית

[בסיום הלימוד אומרים:]

רבי חנניא בן עקשא אומר,

רצה הקדוש ברוך הוא לזכות את ישראל, לפיכך הרבה להם תורה ומצוות,

שנאמר ה' חפץ למען צדקו וגדיל תורה ויגדיר: